

Módszertani tájékoztató a hitelintézetek nem konszolidált szemléletű prudenciális adataihoz

1. Általános megjegyzések

A nem konszolidált szemléletű idősorban a Magyarországon székhellyel rendelkező hitelintézetek egyedi szintű felügyeleti célú adatai szerepelnek. Ezen mikroprudenciális szemléletű idősorban hitelintézetnek tekintjük a prudenciális szempontból hitelintézetnek minősülő pénzügyi vállalkozásokat¹ is. Az egyes hitelintézetek név szerinti felsorolását a Hitelintézetek listája elnevezésű lap tartalmazza.

A nem konszolidált szemléletű idősorhoz a felügyeleti célú hazai² és nemzetközi³ szinten előírt adatszolgáltatások szolgálnak alapul.

Az idősorokban szereplő pénzügyi és prudenciális adatok egyedi szinten bizalmas adatnak minősülnek annak ellenére, hogy többségüket az intézmények legalább éves gyakorisággal kötelesek közzétenni. Ezért a negyedéves gyakoriságú idősorokban csak olyan aggregált adatpontok szerepelnek, melyek legalább 3 adatszolgáltató adatát tartalmazzák.

Év közben történő megszűnés, beolvadás esetén a megszűnő intézmény(ek) forgalmi adatai (eredmény) beépítésre kerülnek a szektor tárgyévi adataiba, amennyiben az MNB úgy ítéli meg, hogy annak elhagyása jelentősen befolyásolná a szektor tényleges teljesítményének összehasonlíthatóságát.

A publikáció lezárását követően beérkezett módosítások figyelembevétele miatt az adatok esetenként eltérhetnek a már publikáltaktól. A már publikált adatok rendes felülvizsgálatára és szükség szerinti módosítására negyedéves gyakorisággal kerül sor, a megelőző 4 negyedévre visszamenőlegesen. A forintban kifejezett adatokat milliárdra kerekítve közöljük, így előfordulhat, hogy a részek összegei a kerekítések miatt látszólag eltérnek a teljes összegtől. A százalékban kifejezett értékeket egy tizedesjegyre kerekítve közöljük. A külföldi pénznemben fennálló állományi és forgalmi adatok forintra történő átszámítása a mindenkor hatályos felügyeleti célú hazai adatszolgáltatási rendelet 1. sz. mellékletében foglaltak szerint történik.

Az egyes mérleg-, és eredménytétel az alkalmazott számviteli rend szerint kerültek figyelembevételre. 2019.01.01-től valamennyi hitelintézet IFRS-ek szerint készíti éves beszámolóját, illetve vezeti könyveit.

2. Az adatok tartalma

A nem konszolidált idősor az alábbi tematikus részekből áll:

1. Általános információk
2. Mérleg
 - Eszközök fősorok
 - Eszközök alábontás
 - Források fősorok
 - Kötelezettségek alábontás
 - Saját tőke alábontás

¹ Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozások azok, melyeket az MNB a 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 103-105 §-a szerint határozatilag ilyennek ismer el.

² 55/2024. (XII.3.) MNB rendelet a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank pénz- és hitelpiaci szervezetek feletti felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről (hatályos: 2025.01.01-től)

³ (EU) 2024/3117 bizottsági végrehajtási rendelet az intézmények CRR szerinti felügyeleti adatszolgáltatásáról (hatályos 2025.01.01-től)

3. Eredmény és jövedelmezőség
 - Eredmény fősorok
 - Eredmény alábontás
 - Jövedelmezőség
 - Jövedelmezőség_sávok
4. Portfólióminőség
5. Tőke megfelelés
6. Likviditás
 - Hitel/Betét mutató
 - Likviditásfedezeti mutató (LCR)
 - Nettó Stabilitás Forrásellátottsági mutató (NSFR)
7. Egyéb információk

A publikált táblák tételeinek adattartalma a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló hatályos MNB adatszolgáltatási rendelet, valamint az intézmények CRR szerinti felügyeleti adatszolgáltatásáról szóló EU bizottsági rendelet kitöltési útmutatójából ismerhető meg, melyek az alábbi weblap címen érhetők el: <https://www.mnb.hu/felugyelet/adatszolgaltatas/hitelintezetek>

2.1. Mérleg és eredménykimutatás

A „_fősorok” megnevezésű lapok a mérleg és az eredménykimutatás főbb kategóriáinak alakulását mutatják be, míg az „_alábontás” megnevezésű oldalakon egy-egy adatszolgáltatási tábla szektorszintű összesítését tesszük közzé teljes terjedelemben.

Ez utóbbi táblák (kóddal és megnevezéssel) az alábbiak:

Eszközök: "SF0101 Felügyeleti mérleg - Eszközök (Könyv szerinti érték)"

Kötelezettségek: "SF0102 Felügyeleti mérleg - Kötelezettségek (Könyv szerinti érték)"

Saját tőke: "SF0103 Felügyeleti mérleg - Saját tőke (Könyv szerinti érték)"

Eredmény: "SF02 Felügyeleti eredménykimutatás"

2.1.1. Egyes mérleg fősorok

A „Hitelek” sor tartalmazza az előlegeket és az IFRS 5 szerint értékesítésre tartottá minősített hiteleket is, az „Egyéb eszközök” tartalmazza a tárgyi eszközöket, az adóköveteléseket, az IFRS 5 -szerint Értékesítésre tartottnak minősített egyéb eszközöket és a „Kamatláb kockázatra vonatkozó portfóliófedezeti ügylet során fedezett tételek valós értékének változását”.

Az „Egyéb kötelezettségek” tartalmazza az Egyéb pénzügyi kötelezettségeket, az adókötelezettségeket, a rövid pozíciókat, az IFRS 5 -szerint „Értékesítésre tartottá minősített elidegenítési csoportokba tartozó egyéb kötelezettségeket” a) Kamatláb kockázatra vonatkozó portfóliófedezeti ügylet során fedezett tételek valós értékének változását” és a „Kérésre visszafizetendő tőke”-t.

2.1.2. Az Eredmény fősorok

A „Kereskedési és befektetési eredmény” sor részét képezi 2019-től a Kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközökből és kötelezettségekből származó nyereség vagy (-) veszteség, a Kötelezően az eredménnyel szemben valós értéken értékelt, nem kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközökből származó nyereség

vagy (-) veszteség, valamint Az eredménnyel szemben valós értéken értékeltnek megjelölt pénzügyi eszközök és kötelezettségek nyeresége vagy (-) vesztesége.⁴

Az „Egyéb működési eredmény” soron szerepel az Osztalékbevételek mellett Az eredménnyel szemben valós értéken értékelt kategóriába nem tartozó pénzügyi eszközök és kötelezettségek kivezetéséből származó nyereség vagy (-) veszteség, a Kérésre visszafizetendő jegyzett tőke ráfordítása, a Nem pénzügyi eszközök kivezetéséből származó nyereség vagy (-) veszteség, illetve a Leányvállalatokba, közös vállalkozásokba, valamint társult vállalkozásba történt befektetések kivezetéséből származó nyereségek vagy (-) veszteségek, Egyéb működési bevétel, csökkentve az Egyéb működési ráfordítás összegével.

A „Működési költségek” magukban foglalják az Igazgatási költségeket, az Értékcsökkenést és a szanálási, betétbiztosítási alapokhoz történő pénzbeli hozzájárulások összegét.

Az „Egyéb” soron szerepelnek a Tőkemódszerrel értékelt leányvállalatokba, közös vállalkozásokba, valamint társult vállalkozásokba történt befektetések nyereségéből vagy (-) veszteségéből való részesedés, a Megszűnt tevékenységeknek nem minősülő, értékesítésre tartottá minősített befektetett eszközökből és elidegenítési csoportokból származó nyereség vagy (-) veszteség, valamint a Módosítás miatti nyereség/ (-) veszteség.

2.1.3. Jövedelmezőség

A jövedelmezőségi mutatók között a RoA (Return on Assets, eszközarányos eredmény) és RoE (Return on Equity, saját tőke arányos eredmény) mutatók számlálója az adott időszaki kumulált nettó (adózás utáni) eredmény felszorozásával évesítésre kerül (pl. Q2 időszak végén: évesített eredmény = halmozott Q2 nettó eredmény x 2), a nevezője az adott időszak végi állományi adatokat tartalmazza korrekciók nélkül (mérlegfőösszeg, saját tőke). A RoE mutató a fióktelepekre nem kerül kalkulálásra.

A költség/bevétel hányados (CIR, Cost Income Ratio) az adott időszaki forgalmi adatok alapján számított, azaz nem évesített. A számlálóban szereplő költség az igazgatási költségeket és az értékcsökkenést⁵, a nevezőben szereplő működési bevétel a nettó kamateredményt, díj- és jutalékeredményt, a kereskedési és befektetési eredményt, a fedezeti elszámolás eredményét, az árfolyam-különbözet eredményét és az egyéb működési eredményt tartalmazza.

A nem konszolidált szemléletű prudenciális idősor – a konszolidálthoz hasonlóan – tartalmaz továbbá néhány, bankfelügyeleti szempontból releváns témakört.

2.2. Portfólióminőség

A hitelintézetek portfólióminőségét a követelések típusa, hátralékossága, az ügyfélszektor alapján elkülönítve jelenítjük meg. A hitelek hátralékosságára vonatkozó adatok szerződésenként kerülnek besorolásra az egyes lejáratú kategóriákba, az időben legrégebbi késedelembe eséstől (hátralék) eltelt napok száma szerint. A kitettségek bruttó könyv szerinti értéke és a követelésekre képzett értékvesztés külön-külön blokkban szerepel, az ügylet devizaneme szerint kiemelve a külföldi devizában fennálló állományt. Külön oldalon jelennek meg a nemteljesítő kitettségek fedezettségére (értékvesztés, fedezet, biztosíték) és az NPL rátára vonatkozó adatok.

A Nemteljesítő kitettség a 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet szerinti fogalom:

⁴ A „Kereskedési és befektetési eredmény” sor 2018. év végéig csak a Kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközökből és kötelezettségekből származó nyereség vagy (-) veszteség összegét tartalmazza. A Kötelezően az eredménnyel szemben valós értéken értékelt, nem kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközökből származó nyereség vagy (-) veszteség és Az eredménnyel szemben valós értéken értékeltnek megjelölt pénzügyi eszközök és kötelezettségek nyeresége vagy (-) veszteség tételeket, valamint a fedezeti elszámolásokból eredő eredményt korábban az „Egyéb működési eredmény” sor foglalja magába.

⁵ 2024.12.31-ig a számláló tartalmazza a szanálási, betétbiztosítási alapokhoz történő pénzbeli hozzájárulás összegét is.

- több mint 90 napos késedelembe levő kitettség, ha a késedelmes rész – az alkalmazott számviteli politikának megfelelően – jelentősnek minősül,
- azon kitettség, amely esetében feltételezhető, hogy a fedezet realizálása nélkül az adós nem lesz képes a kötelezettségeit szerződés szerint teljesíteni függetlenül attól, hogy a követelés késedelmese-e, illetve, hogy a késedelem milyen régóta áll fenn.

Bruttó könyv szerinti érték:

Amortizált bekerülési értéken értékelt hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok esetében a halmozott értékvesztéssel nem csökkentett könyv szerinti érték, az egyéb átfogó jövedelemmel szemben valós értéken értékelt hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok esetében a halmozott értékvesztéssel nem csökkentett amortizált bekerülési érték.

Az eredménnyel szemben valós értéken értékelt hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok – a kereskedési céllal tartottak kivételével - bruttó könyv szerinti értéke függ az eszköz minősítésétől. Teljesítő instrumentumok esetében a bruttó könyv szerinti érték megegyezik a valós értékkel. Nemeteljesítő instrumentumok esetében bruttó könyv szerinti értéknek a hitelkockázat változásából származó negatív valósérték-változás halmozott összegével nem módosított könyv szerinti érték minősül.

NPL⁶ ráta: a nemteljesítő hitelek teljes hitelállományhoz viszonyított aránya, a számításban a hitelek mellett tartalmazza a számlakövetelések központi bankokkal szemben és egyéb látra szóló betétek, a jegybanki betétek és a bankközi betétek állományát is. A publikált mutatók alapja az eszközök bruttó könyv szerinti értéke.

A fedezetek, biztosítékok értéke a mérlegen belüli követelés könyv szerinti értéke erejéig kerül kimutatásra a publikációban.

2.3. Tőke megfelelés

A szavatoló tőkére vonatkozó előírásokat a fióktelepeknek nem önállóan, hanem csak az őket megalapító külföldi hitelintézettel együttesen kell teljesíteniük, ezért a tőke megfelelésre vonatkozó idősor a fióktelepek adatait nem tartalmazza.

A tőke megfelelési mutató a hitelintézetek meglévő szavatoló tőkéjének és a kockázattal súlyozott kitettség-értékének a százalékos aránya. Különbséget teszünk többféle tőke megfelelési mutató között, mely a hitelintézetek adott szinten (elsődleges alapvető (CET1), alapvető (T1), teljes) rendelkezésre álló szavatoló tőkéjének és a kockázattal súlyozott kitettségértékének a hányadosa.

2.4. Likviditás

A Hitel-betét mutató a nem pénzügyi vállalatok és a háztartások szektorát érintő hitel- és betétállományok alapulvételével, ezek hányadosaként kerül kiszámításra. A rezidens és nem rezidens ügyfélszektorok nem kerülnek megkülönböztetésre sem a számlálóban, sem a nevezőben.

Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU Rendelete (CRR) 415. cikke írja elő a likviditás fedezeti követelményre (LCR) vonatkozó adatszolgáltatást. Az LCR ráta minimálisan elvárt szintje 100%. Csak azon intézmények egyedi szintű adatait tartalmazza a publikáció, amelyek a CRR hatálya alá tartoznak és megfelelési követelmény áll fenn velük szemben.

Az LCR számlálóját a 30 napon belüli stresszhelyzetben lehívható likvid eszközök alkotják, melyet likviditási puffernak hívunk. Az LCR nevezőjét a nettó likviditás kiáramlás jelenti, mely a 30 napon belüli

⁶ NPL – non-performing loans, nemteljesítő hitelek

likviditásbeáramlások és likviditáskiáramlások alapján kerül meghatározásra. A publikált LCR mutató a hitelintézetek aggregált likviditási pufferének és az aggregált nettó likviditáskiáramlása összegének a hányadosa.

Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU Rendelete (CRR) 428b. cikke írja elő a nettó stabil forrásellátottsági rátára (NSFR) vonatkozó követelményt. Az NSFR ráta minimálisan elvárt szintje 100%. Csak azon intézmények egyedi szintű adatait tartalmazza a publikáció, amelyek a CRR hatálya alá tartoznak. Azon hitelintézetek esetében, amelyek likviditási alcsoporthoz tartoznak az egyedi megfelelési követelmény nem áll fenn.

Az NSFR számlálóját a rendelkezésre álló stabil források alkotják, amely a hitelintézetek kötelezettségeinek és szavatoló tőkéjének a lejáratától függően különböző stabil forrásellátottsági tényezőkkel súlyozott összegét mutatja. Az NSFR nevezőjét a stabil forrás szükséglet teszi ki, amely a hitelintézetek eszköz-, és mérlegen kívüli tételei különböző kategóriáinak a CRR által előírt mértékű, stabil forrásellátottsági tényezőkkel súlyozott összege. A publikált NSFR mutató a hitelintézetek rendelkezésére álló stabil források aggregált értékének és az összes stabil forrásszükségletük értékének a hányadosa.

2.5. Egyéb tájékoztató adatok

A tábla sorainak adattartalmát a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló hatályos MNB adatszolgáltatási rendelet „7C Tájékoztató adatok” tábla kitöltési útmutatója tartalmazza.

Hitelezett ügyfelek száma (fő) : A hitelintézetek által a hitel sorokon (SF0101090, SF0101096, SF0101130, SF0101144, SF0101183 és SF0101373) jelentett hitelállományhoz kapcsolódó összesített ügyfélszámot tartalmazza – kivéve a belföldi és külföldi hitelintézeteknek és egyéb pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelállományt.

Ügyfélbetétesek száma (fő): A hitelintézetek által a betét sorokon (SF0102040, SF0102080, SF0102120, SF0102291) jelentett betétállományhoz kapcsolódóan a hitelintézetnél betétet elhelyező vagy folyószámlát vezető ügyfelek száma összesen – kivéve a monetáris pénzügyi intézményektől származó betétállományt.

MNB Statisztikai Igazgatóság, Felügyeleti Statisztikai Főosztály